

POTĘPA (8) *sb f*

-ę- (8), [-em-].

o *prawdopodobnie jasne* (tak w po-); a *jasne*.

sg [N potępa.] ◇ G potępy (1). ◇ D potępie (4). ◇ A potępę (3).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVII w.

1. Potępienie, uznanie za naganne, haniebne; hańba (4) :

potępa czyja [= kto potępia] (1): Iż nie boycie sie potępy ludzkiej á wmyśłow ich/ ábowiem ty iáko ítárą ízátę czyrw zniłczy *RejPos* 30.

Wyrażenia przyimkowe: »ku potępie« (2):

~ [ku potępie czego: tym obyczajem [Machomet] uczył i kazał, jakoby był umyślił ku potępieniu [potępie PK] wiary Chrystusowej. *PamJancz* 6.]

ku potępie komu (1): *BielŻyw* 51 *cf W przeciwstawieniu.*

[ku potępie czyjej [= kto jest potępiony; w tym: G pron, pron poss]: *AktaSynod* I 126 *cf* »ku zlekceniu abo potępie«; *PostępekPrCzart* 26 *cf W połączeniu szeregowym.*]

[*W połączeniu szeregowym:* Kthoż thedy Kaimowi winien? iedno ty íam czárćie [...]/ vsíluiać kázdey godziny á vpomináiać go/ áby íię nie dał vwodzić od pirworocwá brátu mlodźzemu/ kthory cię ná grubą robotę obrocił kopáć/ oráć/ á íam dobytek ípráwuie/ ku twemu zelżeniu y ízkodzie/ y potępie *PostępekPrCzart* 26.]

W przeciwstawieniu: »ku chwale ... ku potępie« (1): więcey íe raduy z wczynionego dobrodzieyftwa niż z przyiętego, bowiem pierwíza rzecz tobie ku chwale, á wtora ku potępie będzie. *BielŻyw* 51.

Szeregi:»ku sromocie i potępie« (1): Sfráłżeni [zabiciem przez *Judytę Holofernesa, jego żołnierze*] poczęli wciekáć/ á Żydowie ie gonili bijáć [...]. Dziękowáli P. bogu wżyfcy [Żydowie]/ iż przez żeńską płeć mdłą ku íromocie y potępie ich wielkości íą porażeni. *BielKron* 114.

[»ku zlekceniu abo potępie«: Bo się to konało i czyniło nie ku zlekceniu abo potępie ich, ale ku ich lepszemu *AktaSynod* I 126.] ~

»na potępę [czyjå (= kto jest potępiony)]« (1): Pod tym też Theodozyufem [tj. za jego panowania] íiedm brátow ípiących ocuciło álbo ożyło/ [...] ná znák á potępę tych kácerzow/ ktorzy ná then czás nie wierzyli o zmartwych wftaniu. *BielKron* 160; [Bo natego powiadano [...], ys chciał ossiegnacz krolestwo na potempå krolewska y czessarsku. *SprChęd* 79].

2. Kara (4) :

Wyrażenie przyimkowe: »na potępę [czyjå i komu]« (2): wzyåłes dáry zá trąd ná potępę íwoię y potomkom íwoim/ oto trąd ná tobie Náámánow zá iego dáry. *BielKron* [85²]v, 3v.

a. Potępienie wieczne (2) :

Wyrażenie przyimkowe: »ku potępie [w tym: czyjej (1)]« (2): kthory [diabel] ie⁸⁰ táiemnice obiáwia przed wżemi. [!] Anioły y íwiętem czáfu ie⁸⁰ smierci/ ku iego potępie. *HistRzym* 71v.

~ *Wyrażenie:* »ku potępie duszy (D)« (1): Rycerz [...] chciał nákupić towáru dla więtfze⁸⁰ bogáctwa/ ku potępie dułzy íwey/ á przeto ípráwiedliwym íádem Bożym ítrácił ony pieniądze. *HistRzym* 88v. ~

*** [Bez wystarczającego kontekstu: potępá et potępienie/ Condemnatio. *Volck* Sss4.]

Synonimy: **1.** *hańba, hańbienie, lekkość, osława, pogorszenie, sromota, zelżywość, zlekcenie*; **2.** *kara, karanie, ukaranie.*

Cf POTĘP, **POTĘPIENIE**

KW, ZCh